

Enkele paddestoelwaarnemingen in de bosreservaten in 2003

De droge lente en zomer, en de vroege koude in oktober maakte van 2003 één van de flauwste paddestoelenjaren van de laatste decennia; zo flauw dat zelfs de media er aandacht aan hebben besteed. Vooral de mycorrhiza-symbionten lieten duidelijk verstek gaan, maar bv. ook de kleurrijke wasplaten van de schrale graslanden sloegen een jaartje over. Tijdens de natte, zachte novembermaand viel er toch nog wat te beleven, tenminste als men zijn aandacht richtte tot de minder opvallende groepen.

Veel houtzwammen zijn minder gevoelig voor klimatologische grillen; vooral de grotere, dode takken en stammen in onze bosreservaten bevatten vaak nog voldoende water om de vorming van vruchtlichamen toe te laten. Eind september waren er zelfs vrij uitzonderlijk grote aantallen hertenzwammen te bewonderen (*Pluteus* spp.), en toonden soorten als het Groot matkopje (*Simocybe sumptuosa*) zich op hun best.

Groot matkopje (*Simocybe sumptuosa*) op boomlijk Beuk in bosreservaat Wijnendalebos (Foto: Ruben Walley).

Het afgelopen jaar hebben we ons onderzoek naar houtzwammen op Beuk en Eik voortgezet, en zijn we gestart in met de mycologische monitoring van het centraal transect in de kernvlaktes van Kersselaerspleyn, Everzwijnbad, Heirnisse, en Wijnendalebos. In een volgend nummer hierover meer. Ondertussen werden ook de soortenlijsten van een aantal reservaten aangerijkt met soms bijzondere vondsten. Een beknopt overzicht van de reservaten waar de inventaris flink is aangegroeid.

Kersselaerspleyn

Actuele inventaris: 452 soorten, + 20 soorten slijmzwammen. Begin juli pronkte in het oudste reservataatsdeel een groepje Gepeperde melkzwam (*Lactarius piperatus*, Rode lijst VL: "met uitsterven bedreigd"). Merkwaardig genoeg op hetzelfde plekje waar reeds eerder zeldzame mycorrhizapaddestoelen zijn waargenomen. Deze groep is elders in het reservaat beperkt tot de schralere wegranden of taluudjes. Diezelfde dag ontdekten we langs het palissadepad Goudplaatzwam (*Phylloporus pelletieri*, een Europese aandachtsoort) en de Welriekende sterspoortruffel (*Octaviania asterosperma*, eerste waarneming in Zoniën sinds 1969). Later volgden nog aanwinsten als *Entoloma farinogustus* (een 2-sporige satijnzwam, nieuw voor Vlaanderen), *Fayodia bisphaerigera*

(zeer zeldzaam in Vlaanderen, volgens de literatuur niet bekend uit loofbos), en *Botryohypochus isabellinus*, een onopvallende, zeldzame korstzwam met prachtige sporen, die enkel bekend is uit de rijkere bossen. Als dessert volgde nog de Parasietbeurszwam (*Volvariella surrecta*), een zeer zeldzame, hooggespecialiseerde parasiet op Nevelzwam. En dat allemaal in een "slecht" paddestoelenjaar: het hoeft dan ook geen betoog dat bosreservaat Kersselaerspleyn van zeer grote betekenis is voor de mycoflora van Vlaanderen.

Parasietbeurszwam (*Volvariella surrecta*) op Nevelzwam in bosreservaat Kersselaerspleyn (Foto: Rollin Verlinde).

Vroenenbos

Actuele inventaris: 165 soorten, + 2 soorten slijmzwammen. De rijke bodemschakeringen in het bosreservaatje Vroenenbos (in het Hallerbos) zorgen niet alleen voor een rijke flora maar ook voor een gevarieerde mycoflora. In dit reservaat komen relatief veel mycorrhiza-soorten voor waaronder Trechtercantharel (*Craterellus tubaeformis*), in schrale bemoste steilrandjes van de kalkrijke beekvallei, en Ametistcantharel (*Cantharellus amethysteus*), in de droge, schrale zure loofbosranden hogerop. Ook in 2003 verraadden talrijke graafsporen van Eekhoorn hier de rijke groeiplaatsen van hertentruffels: Stekelige hertentruffel (*Elaphomyces muricatus*) in de beekvallei, Korrelige hertentruffel (*E. granulatus*) op de armere bodems

Everzwijnbad

Actuele inventaris: 178 soorten. De soortenlijst van Bosreservaat Everzwijnbad (Meerdaalwoud) is al vrij lang, gelet op de geringe inventarisatiegraad. Toch waren er al enkele bijzondere vondsten, waaronder de sterk bedreigde Roestvlekkencantharel (*Cantharellus ferruginascens*) en enkele niet algemene opruimers zoals Kleine sneeuwvloksatijnzwam (*Entoloma percardidum*) en Tepelparasolzwam (*Macrolepiota fuliginosa*). Het volume dood hout neemt langzaam toe, maar de houtzwammenflora is voorlopig niet erg bijzonder, op één groot boomlijk van Esdoorn na, waarop meer dan 30 soorten grotere paddestoelen groeien, waaronder Geschubde stropharia (*Stropharia squamosa*) en Pluishoedhertenzwam (*Pluteus hispidulus*). Wie Esdoorn een saai substraat noemt, dwaalt.

Neigembos

Actuele inventaris: onbekend.

In Neigembos werden afgelopen jaar nog een aantal extra indicatorsoorten voor een rijke houtzwammenflora op Beuk gevonden (zie BosreservatenNieuws nr. 3). Hierdoor klom het reservaat op naar de derde plaats van alle onderzochte sites. Volgens een nieuwe Europese lijst van indicatorsoorten komt Neigembos er, op Kersselaerspleyn na, zelfs het beste uit. De enorme, centraal gelegen dode beuk (stormslachtoffer uit 1990) zit daar zeker voor iets tussen want die telt alleen al 7 indicatorsoorten, maar ook de andere boomlijken blijken vaak interessant. Op twee beuken groeit de Gelatineuze poria (*Ceriporiopsis pannocincta*), een indicatorsoort die in Vlaanderen gunstig reageert op het verhoogde dood-houtaanbod (Walley 2004). Eén stamholte van een levende beuk herbergt Ivoorinktzwam (*Coprinus spelaiophilus*), een zeldzame holle-bomen-specialist.

Dood hout in bosreservaat Neigembos (Foto: Ruben Walley).

Wijnendalebos

Actuele inventaris: 188 soorten.

In 2003 werden in Wijnendale een aantal populieren bemonsterd op houtzwammen in het kader van een licentiaatsthesis. Als meest interessante aanwinsten vermelden we de gaatjeszwammen (polyporen) *Ceriporiopsis resinascens* en *C. mucida*. Ook de ongesteelde variëteit van weinig bekende Kleine molenaar (*Clitopilus scyphoides* f. *reductus*) komt hier voor op organisch afval (houtsnip-pertjes?) afkomstig van de grote boomlijken.

Kleine molenaar (*Clitopilus scyphoides*), Wijnendalebos. (Foto: Ruben Walley).

Kolmont

Actuele inventaris: onbekend.

Het oude-bomen-rijke bosreservaatje Kolmont is nog maar weinig onderzocht op zwammen, maar een vlugge inventarisatie van de soorten op beukenhout leert dat ook dit reservaat goede perspectieven biedt voor de ontwikkeling van een rijke houtzwammenflora, waaronder zeldzame zwakteparasieten. We stelden o.a. de aanwezigheid vast van de Oranjerode hertezwam (*Pluteus aurantiorugosus*), de Zijdeachtige beurszwam (*Volvariella bombycina*) en de Slijmsteelbundelzwam (*Pholiota adiposa*).

De Zijdeachtige beurszwam parasiteert verzwakte oude bomen en kan ook na afsterven van de boom nog jarenlang op het rottende hout volhouden (Foto: Ruben Walley).

Heirnisse

Actuele inventaris: in voorbereiding.

De Heirnisse in Sinaai is onder mycologen reeds langer bekend als een zeer interessant gebied. Voor de specialisten van de hele kleine zakjeszwammen (ascomyceten) blijkt het een paradijs, met o.a. een 15-tal soorten die in Vlaanderen enkel uit dit bos bekend zijn (inventaris B.Declercq, zie vorig nummer van BosreservatenNieuws). Zeldzame kensoorten van elzenbossen zoals Elzenrussula (*Russula pumila*) en Elzenboleet (*Gyrodon lividus*) doen het hier goed; in 2003 voegden we hier *Galerina salicicola* (Broekbosmosklokje) aan toe. Er werden verder 3 soorten zijdetruffels opgespoord. Maar ook het dode hout is interessant, met o.a. de Breedgerande poria (*Oxyporus latemarginatus*), een zeldzame polypoor die het dit jaar goed deed en ook werd waargenomen in de bosreservaten Jongenbos en Kersselaerspleyn.

Ruben Walley